

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-154.2022.15>

УДК 371.13:504 (008)

Тарасова В. В.

ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДНОЇ ВЗАЄМОВІДПОВІДНОСТІ ЕПОНІМІЧНИХ ТЕРМІНІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті досліджено проблему перекладної взаємовідповідності термінологічних одиниць англійської та української мов під час формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців нефілологічного профілю в закладах вищої освіти України. Окреслено зміст поняття “термінологічна компетентність” як важливого складника професійної компетентності, сформульовано лінгводидактичні умови оптимізації процесу навчання та опанування термінології в рамках курсу “Англійська мова за професійним спрямуванням”.

Встановлено, що розбіжності у лексичному наповненні термінологічних полів англійської та української мов виникають через певну концептуальну різноманітність, спричинену відмінностями в етапах розвитку науки і техніки в англійських країнах та Україні. Це зумовлює існування в англійській та українській мовах національно-специфічної лексики (переважно епонімічних термінів). Така лексика є головною проблемою перекладу.

Визначено основні труднощі перекладу та з'ясовано характер перекладної взаємовідповідності термінологічної лексики англійської і української мов; визначено типові способи і прийоми перекладу англійських термінів, які ще не мають перекладних відповідників в українській мові; виявлено рівень перекладної взаємовідповідності англійської і української термінологічної лексики з компонентами епонімами. Встановлено, що термінологія природничих наук потребує уніфікації та стандартизації, котрі повинні проводитися з урахуванням як національних, так і міжнародних компонентів, а також тісного зв'язку досліджуваної термінології з відповідною галуззю.

Запропоновано систему пізнавальних, тренувальних і творчо-дослідницьких вправ, які мають на меті формування термінологічної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей закладів вищої освіти, зокрема розв'язання проблемних ситуацій, які вимагають пошуку фахових текстів, їх оцінки, креативного використання, перекладу і зіставлення українських наукових термінів з відповідниками з інших мов, що забезпечують у комплексі ефективну професійну діяльність.

Ключові слова: *термінологічна компетентність, термінологія, термін, епонім, перекладна взаємовідповідність, етноспецифічна лексика, лакуна, двосторонній відповідник, описовий переклад.*

Інтеграція української вищої школи в європейський освітній простір актуалізували завдання подальшої модернізації системи вищої професійної освіти в цілому та іншомовної професійно-орієнтованої підготовки зокрема. Англійська мова визнається надважливою компетентністю сучасної людини, ключовим інструментом міжнародного спілкування в академічному та професійному житті та для розвитку країни в цілому, засобом доступу до знань, умовою ефективної світової інтеграції та фактором економічного зростання країни.

В умовах війни, розв'язаної РФ проти України, серед провідних центральних мотивів, які складають ядро мотивації і спонукають студентів до

вивчення та спілкування іноземною мовою, окрім мотивів особистісного розвитку та професійного самовдосконалення, вагомими стали мотиви працевлаштування та навчання за кордоном. Сучасна професійна підготовка майбутніх фахівців природничого профілю має орієнтуватись на перспективи міжнародної співпраці, забезпечення мобільності як науковців, викладачів, так і студентів у межах глобального освітнього і наукового простору.

Професійна компетентність у будь-якій галузі передбачає як неодмінний складник *термінологічну компетентність*, що актуалізує проблему місця й ролі термінології в сучасній вищій професійній освіті при підготовці фахівців будь-якої галузі знань.

За умов переходу до компетентнісної освітньої моделі, потреби ефективної комунікації в професійному співтоваристві, що передбачає точне застосування спеціальних термінів, залишається відкритим питання ефективної сучасної методики формування термінологічної компетентності студентів природничих спеціальностей українських ВНЗ. Існуючі суперечності між високими вимогами до іншомовної професійної підготовки студентів та сучасними реаліями такої підготовки у вітчизняних вищих навчальних закладах, необхідність її модифікації і переорієнтації на формування високого рівня іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців зумовили актуальність даного дослідження.

Різні аспекти формування термінологічної компетентності студентів ВНЗ стали предметом аналізу в сучасних педагогічних студіях: педагогічні умови формування професійно-термінологічної компетентності студентів вузької галузі в процесі вивчення фахових дисциплін (Л. Вікторова [2], І. Власюк [3]), використання мережних ресурсів для формування термінологічної компетенції студентів нефілологічних спеціальностей (М. Дзюба, Л. Малевич [6]), роль термінології у формуванні мовно-професійної грамотності фахівців (Н. Артикуца [1], І. Гуменюк [4], І. Харченко [10]).

Водночас, як засвідчив аналіз літератури, певні аспекти формування іншомовної професійно-термінологічної компетентності майбутніх фахівців, зокрема, проблема перекладної взаємовідповідності фахової лексики під час формування термінологічної компетенції студентів, дотепер ще не набули належного відображення в науково-педагогічній літературі. **Актуальність** дослідження зумовлена ще й тим, що теоретичне осмислення проблеми перекладознавчої відповідності допоможе наблизитися до розв'язання проблем уніфікації та стандартизації перекладних відповідників термінів різних мов для спеціальних цілей. Безумовно, неточні перекладні відповідники термінів певної терміносистеми стають значним бар'єром у міжмовному спілкуванні.

Об'єкт дослідження – підготовка майбутніх фахівців природничого профілю до професійного іншомовного спілкування.

Предмет дослідження – проблема перекладної взаємовідповідності англійських та українських термінів під час формування професійно-термінологічної компетенції майбутніх фахівців природничого профілю.

Мета дослідження – з'ясувати характер перекладної взаємовідповідності природничої фахової лексики англійської і української мов, визначити лінгводидактичні умови формування у студентів природничих спеціальностей професійно-термінологічної компетенції.

Сфера дії державної політики щодо розвитку англійської мови у вищій освіті в Україні охоплює викладання англійської мови як іноземної, зокрема англійської мови професійного спрямування (English for Specific Purposes – ESP). ESP, у свою чергу, поділяється на Language for Academic Purposes (EAP) (наприклад: English for Science and Technology (EST), English for Medical studies/purposes (EMP), English for Legal Purposes (ELP), English for Business and Economics (EBE), English for Social Studies (ESS)) та Language for Occupational Purposes / Professional Purposes / Vocational Purposes (EOP) and English for Business Purposes (EBP) (наприклад: English for Technician, English for Chemists, English for Educationists, English for Advertisements, English for Media тощо).

Професійна спрямованість освітнього процесу вимагає розробки системи навчання, орієнтованої на практичні потреби майбутніх фахівців природничих спеціальностей. Основою іншомовного навчання студентів повинен стати тісний взаємозв'язок професійно-орієнтованих дисциплін та іноземної мови, а результатом – високий рівень сформованості іншомовної комунікативної та міжкультурної компетентності, вміння адекватно діяти в умовах професійного спілкування, навички роботи з різною іноземною інформацією професійного і дослідницького характеру.

Основою професійної іншомовної компетенції є термінологічна компетентність, тобто здатність розуміти й породжувати професійні висловлювання в різноманітних соціально-детермінованих ситуаціях з використанням фахової лексики та з урахуванням лінгвістичних і соціальних правил, яких дотримуються носії мови. *Професійно-термінологічну компетентність* фахівців природничого профілю розуміємо як комплексне особистісне утворення, поєднання знань фахової професійної термінології, практичних комунікативних, інформаційних, мовленнєвих, рефлексивних та інтерпретаційних умінь і навичок, які застосовуються в різних видах фахової мовленнєвої діяльності, а також здібностей, що уможливають досягнення високого рівня майстерності в професійному мовленні.

Основними складовими фахового англомовного термінологічного вокабуляра майбутніх фахівців природничого профілю є: загальнонаукові терміни (*law, concept, theory, analysis*); міжгалузеві (*adhesion, catalyst, diffusion, entropy*) та вузькофахові терміни (*amphiprotic, hydrolysis, ribozyme*). Засвоєння студентами фахової терміносистеми як невід'ємного складника функціональної компетенції є запорукою успішного професійно спрямованого навчання іноземної мови. Від рівня сформованості термінологічної компетенції студентів як основи їх фахової компетенції буде залежати швидкість та якість опрацювання наукової літератури, ефективність і результативність ділового спілкування.

Більшість дослідників під час формування професійно-термінологічної компетенції студентів для кращого засвоєння термінологічної лексики за фахом рекомендують використовувати сучасні *фахові тексти*. Дуже часто друковані видання просто “не встигають” за швидким розвитком науки (і відповідно, мови науки), і викладачі ESP беруть тексти фахового спрямування з мережі Інтернет. На цьому етапі вони стикаються з низкою труднощів перекладознавчого характеру, по-перше, через брак якісних двомовних термінологічних словників; по-друге, через невирішену наразі проблему уніфікації та стандартизації термінологічного україномовного фонду; по-третє, дуже часто через брак необхідних фахових знань (напр., з хімії, фізики та ін.), щоб максимально точно диференціювати семи у значеннях термінологічних одиниць, що перекладаються.

Труднощі перекладу фахової термінологічної лексики англійської і української мов зумовлені не лише різними етапами розвитку та становлення термінології двох мов, а й ступенем її лексикографічного опрацювання у США, Великобританії та Україні. Заходи з термінологічного планування, що проводились у Радянському Союзі, торкалися майже виключно російської мови. Всі інші мови Радянського Союзу, включаючи українську, повинні були в усьому наслідувати російську термінологію. Все це вкрай негативно вплинуло на стан української термінології, зокрема, на кількість та якість українських термінологічних словників. Як слушно зауважує Кияк Т. Р., серед головних засад побудови українських термінологій найважливіша полягає в необхідності позбутися “полону” російського посередництва, аби механічно не повторювати помилок, характерних для російських термінів [7].

Перекладна взаємовідповідність – це наявність та можливість існування перекладних відповідників. Найбільш складними у процесі перекладу є терміни, які не мають (поки що) точного (адекватного) відповідника з таких причин: а) відсутність референта в цільовій мові; б) немає стислого вербального оформлення для позначення наявного референта, наприклад: ***Baeyer's Reagent*** – *a chemical agent consisting of cold dilute Potassium permanganate solution. It is used in organic chemistry to detect the existence of unsaturated bonds (double or triple bonds) in a compound.*

Основними етапами встановлення перекладної взаємовідповідності фахової лексики англійської і української мов є: виявлення концептуальних розбіжностей у терміносистемах; зіставлення конститuentів аналогічних терміносистем із залученням компонентного аналізу та аналізу словникових дефініцій; виділення пар-лексичних корелятивів; поділ лексики на лакуни, аналоги та двосторонні відповідники; остаточне визначення рівня перекладної взаємовідповідності.

Під час формування фахової термінологічної компетенції студентів вони мають бути ознайомлені з елементарними та базовими термінознавчими концептами, зокрема, розрізняти *лакуни*, *аналоги* і *двосторонні відповідники*. Лакуна – це лексема, що використовується для позначення явища, поняття чи предмета, відсутнього в культурі мови перекладу і тому вимагає створення

перекладного відповідника (*IUPAC – International Union of Pure and Applied Chemistry*). Аналог – це лексема у мові перекладу, яка має корелят у мові оригіналу зі спільними семантичними множниками і використовується як перекладний відповідник (*Gangue – the impurities that come with the minerals of an ore, during its mining are known as gangue. Пуста руда*). Двосторонні відповідники – це лексеми вихідної та цільової мов, що використовуються на позначення понять, явищ чи предметів, які існують в обох мовах; набір семантичних множників цих лексем збігається в обох мовах (*Balmer Series – Balmer series is used to define a set of spectral lines emitted by the Hydrogen atoms, due to movement of its electrons from one energy level to the another; Серія Бальмера – серія ліній у спектрі атома водню, названа на честь швейцарського математика Йоганна Бальмера, який 1885 року опублікував формулу, що описувала цю серію*).

Студенти мають знати основні способи та прийоми перекладу англійської лексики українською мовою в існуючих словниках, зокрема, такі прийоми перекладу як: транскодування (*seminar – семінар*); використання транскодування та варіантного відповідника (*alphabet – алфавіт, азбука, абетка*); калькування (*self-teacher – самовчитель*); використання усталених еквівалентів (*post-graduate – аспірант*); описовий спосіб (*tutee – студент, який входить до групи певного викладача і одержує у нього консультацію*).

Варто звернути увагу студентів на синонімію складених термінів, особливо, термінів-епонімів. Під епонімічною синонімією розуміємо наявність кількох відмінних за формою вираження, але співвідносних з тим самим денотатом спеціальних знаків, у складі хоча б одного з яких наявний компонент-епонім [5]. Синонімічні терміни з компонентами-епонімами в англійській та українській термінології мають тотожний поняттєвий зміст, тобто є повними (абсолютними) синонімами, наприклад: *Emde degradation – Emde-reaction – Emde-reduction* (реакція Емде); *Gattermann reaction – Gattermann formylation – Gattermann salicylaldehyde synthesis* (реакція Гаттермана); *вільна енергія Гіббса – енергія Гіббса – потенціал Гіббса – термодинамічний потенціал* (*Gibbs free energy*); *Bell-Evans-Polanyi principle (BEP) – Evans-Polanyi principle – Brønsted-Evans-Polanyi principle – Evans-Polanyi-Semenov principle* (принцип Белла-Еванса-Поляні (БЕП)); *Boyle's law – Boyle-Mariotte law – Mariotte's law* (особливо у Франції) (закон Бойля-Маріотта); *Avogadro's law – Avogadro's hypothesis – Avogadro's principle* (закон Авогадро); *Büchner flask, vacuum flask, filter flask, suction flask, side-arm flask, Kitasato flask, Bunsen flask* (колба Бунзена) тощо.

Формування термінологічної компетенції майбутніх фахівців природничого профілю вимагає розуміння **системної** організації термінології, основою якої є синонімічні, гіперо-гіпонімічні, антонімічні, полісемічні та омонімічні кореляції. Під час формування термінологічної компетенції студентів природничих спеціальностей одним з найефективніших методів роботи вважаємо побудову термінологічних полів, що складаються з відповідних тематичних груп. Наприклад, враховуючи семантичні ознаки, хімічні епонімні одиниці, які функціонують у якості

термінів-словосполучень можна поділити на такі **тематичні групи**:

а) закони і правила: *Charles' law / закон Шарля, Gay-Lussac's law / закон Гей-Люссака, Faraday's laws of electrolysis / закони Фарадея, Dalton's law / закон Дальтона, Boyle-Mariotte law / закон Бойля-Мариотта* тощо;

б) теореми, теорії, гіпотези: *Debye-Hückel theory / теорія сильних електролітів Дебая-Хюккеля, Köhler theory / теорія Колера, Flory-Krigbaum theory / теорія Флорі-Крігбаума* тощо;

в) реакції та методи: *Fries rearrangement / фотоперегрупування Фріса, Ewald summation / підсумовування Евальда, Houben-Hoesch reaction / реакція Губена-Геша, Gattermann reaction / реакція Гаттермана* тощо;

г) індекси, константи, числа, рівняння: *Loschmidt constant, Loschmidt's number / число Лошмідта, Arrhenius equation / рівняння Арреніуса, Gibbs entropy / ентропія Гіббса* тощо.

ґ) пристрої та прилади: *Jolly balance / ваги Жолля, Hoppler consistometer / консистометр Хепплера, Kipp's apparatus / апарат Кіппа, Soxhlet extractor, Soxhlet apparatus / екстрактор Сокслета, Nicol prism / призма Ніколя* тощо.

д) назви явищ та процесів: *Ziegler-Natta catalyst / каталізатори Циглера-Натта, Smith degradation / розщеплення за Смітом, Rockwell scale / випробування на твердість за Роквеллом, Brinell scale / випробування на твердість за Брінеллем, Edman degradation / розщеплення за Едманом* тощо.

Аналіз спеціальної літератури та практика викладання у ВНЗ засвідчили, що найбільш “проблемними” (переклад, вимова, транслітерація тощо) термінологічними одиницями під час читання та перекладу фахових текстів є **терміни-епоніми**. Епонімічні найменування – особливий тип мовних одиниць спеціальної лексики, семантика яких співвідноситься з науково-поняттєвим й енциклопедичним змістом [5]. Часто реакціям присвоювали ім'я їх першовідкривача. Так, спосіб додавання двох атомів вуглецю в молекулу, відкритий Перкіном, був названий *реакцією Перкіна (Perkin reaction)*, а спосіб розщеплення гідроокисів четвертинних амонієвих основ з утворенням третинного аміну і олефіну, відкритий учителем Перкіна, був названий *реакцією Гофмана (Hoffman reaction)*.

Інтернет ресурс Wikipedia в категорії “Name reactions” налічує 503 сторінки статей з термінами-назвами хімічних реакцій у складі яких є власна назва напр., *Gomberg-Bachmann reaction, McLafferty rearrangement, Knoevenagel condensation, Riley oxidation* тощо) [11].

Україномовна версія Wikipedia в розділі “Хімічні реакції” категорії “Іменні реакції” пропонує лише 157 сторінок напр., *реакція Міхаеліса-Арбузова, декарбоксилювання за Крапчо, відновлення за Кіжнером-Вольфом, окиснення за Корі-Кімом, олефінування Петерсона* тощо).

Така кількісна диспропорція, на нашу думку, може бути пояснена декількома чинниками. По-перше, різним ступенем прорефлексованості певних проблем у наукових спільнотах різних країн, взагалі, неоднаковим рівнем розвитку хімії у країнах Західної Європи, США та країн пострадянського простору.

Звичайно, Wikipedia не виступає найавторитетнішим джерелом, а

кількість статей певними мовами – беззаперечним показником, проте наповнення (насамперед, лакунарність деяких категорій) цього ресурсу може допомогти прослідкувати тенденції розвитку окремих ділянок концептуальної, і відповідно, мовної картин світу різних лінгвоспільнот.

На часі існує потреба у стандартизації хімічної термінології. Наведемо декілька прикладів [9].

У багатьох країнах Європи, в Сполучених Штатах Америки і в Канаді *систему Менделєєва* (термін розповсюджений у країнах пострадянського простору) найчастіше називають просто “Періодична система” (*The periodic table, the periodic table of elements*). Справа в тому, що ці держави не визнають той факт, що дане відкриття першим зробив саме російський вчений. Одні впевнені в тому, що до Менделєєва це робили й інші хіміки. Другі стверджують, що Дмитро Іванович створив свою систему на основі попередніх досліджень зарубіжних дослідників. Ці суперечки не вщухають досі, тому західні фахівці вважають за краще мати безіменну таблицю. Жителі Сполучених Штатів часто називають періодичний закон Менделєєва Законом Мозлі (*Moseley’s law*).

Цікаво, що російська та українська версії Вікіпедії (Wikipedia) дають різні дефініції цьому терміну. У російській статті використовується термін “*Периодическая система химических элементов (таблица Менделеева)*”, доречі, у білоруській також “*Перыядычная сістэма хімічных элементаў (табліца Мендзялеева)*”, а в українській – “*Періодична система хімічних елементів*”, та зазначається, що її початковий варіант, був розроблений російським та німецьким хіміками Д. І. Менделєєвим та Лотаром Маєром.

Те ж саме спостерігаємо і з деякими іншими термінами, наприклад, рівняння стану ідеального газу у пострадянських термінологічних традиціях носить назву “*рівняння Менделєєва-Клапейрона*”, а в термінологіях інших країн прізвище Менделєєва навіть не згадується – англ. *Clapeyron equation, the ideal gas law, the general gas equation*; нім. “*Thermische Zustandsgleichung idealer Gase, Clapeyron-Gleichung*” та ін.

Отже, епонімічні терміни, виступаючи органічною частиною наукової термінології, є національними за походженням та формою й міжнародними за поширенням, віддзеркалюють тяжіння наукової мови до національної самобутності, та вимагають особливого підходу у процесі викладання студентам англійської мови професійного спрямування. Як показує наша практика викладання ESP у ВНЗ, найбільш цікавими для студентів під час вивчення фахової термінології є проблемно-пошукові та дослідницькі завдання, наприклад, з’ясувати етимологію певної термінологічної одиниці та довести, що саме запропонований варіант перекладу українською є найбільш доречним і справедливим (наприклад, якщо йдеться про прізвище першовідкривача та винахідника). Перехід від регламентованих, програмованих форм і методів організації освітнього процесу до розвивальних, проблемно-пошукових, дослідницьких забезпечує стимулювання пізнавальних мотивів до майбутньої професійної діяльності та створює умови для творчості в навчанні іноземної мови. Професійна спрямованість такої діяльності

вимагає: по-перше, інтеграції дисципліни “Іноземна мова” з профілюючими професійно-орієнтованими дисциплінами; по-друге, ставить перед викладачем іноземної мови завдання навчити майбутніх фахівців природничого профілю на основі інтердисциплінарних зв'язків використовувати іноземну мову як засіб пізнання та систематичного поповнення своїх професійних знань і вмінь; по-третє, передбачає використання інноваційних форм, методів, технологій навчання, здатних забезпечити формування у студентів необхідних професійних компетенцій, зокрема іншомовних.

Висновки. Невирішені проблеми стандартизації та уніфікації термінологічного фонду української мови, нестача якісних фахових термінологічних словників через багаторічну імплементацію політики русифікації в Україні, проблема перекладної взаємовідповідності фахових термінів української та англійської мов вимагає від викладача ESP застосування активних методів і форм навчання із включенням елементів проблемності, міждисциплінарності (наприклад, залучення мовознавства, соціолінгвістики, етимології, перекладознавства, термінознавства тощо), наукового пошуку та нових елементів педагогічного досвіду, використання резервів автономності навчання й особистісної активності студентів.

Використана література:

1. Артикуца Н. В. Мовно-термінологічна компетентність у професіограмі правника. *Українська термінологія і сучасність*. Вип. 5. 2003. С. 23–29.
2. Вікторова Л. В. Формування професійно-термінологічної компетентності студентів вищих аграрних навчальних закладів у фаховій підготовці : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Чернігів, 2009. 20 с.
3. Власюк І. В. Формування професійно-термінологічної компетентності майбутніх бакалаврів економіки в процесі вивчення фахових дисциплін : автореф. дис. ... канд. пед. наук : Вінниця, 2015. 20 с.
4. Гуменюк І. М. Формування термінологічної компетенції студентів у контексті викладання дисципліни “Українська мова (за професійним спрямуванням)”. *Освітній простір України*. № 2. 2014. С. 38–42.
5. Дзюба М. М. Епоніми в українській науковій термінології : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Луцьк, 2011. 20 с.
6. Дзюба М. М., Малевич Л. Д. Використання мережних ресурсів для формування термінологічної компетентності студентів нефілологічних спеціальностей. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Т. 76 (2). С. 137–151.
7. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення. Київ : Academia, 2000. 216 с.
8. Крохмальна Г. І. Термінологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: сучасний стан та шляхи вдосконалення. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. Вип. 30. 2016. С. 110–118.
9. Тарасова В. В. Епонімні одиниці в хімічній терміносистемі сучасних англійської та української мов. *Південний архів. Філологічні науки*. Вип. 79. Херсон. 2019. С. 59–66.
10. Харченко І. І. Термінологічна компетентність як обов'язковий складник мовно-професійної культури майбутніх юристів. *Термінологічний вісник*. Вип. 2 (2). 2013. С. 176–180.
11. Name_reactions. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Name_reactions.

References:

1. Artykutsa N. V. Movno-terminolohichna kompetentnist u profesiohrami pravnyka. *Ukrainska terminolohiia i suchasnist*. Vyp. 5. 2003. S. 23–29.

2. Viktorova L. V. Formuvannia profesiino-terminolohichnoi kompetentnosti studentiv vyshchyykh ahrarnykh navchalnykh zakladiv u fakhovii pidhotovtsi : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Chernihiv, 2009. 20 s.
3. Vlasiuk I. V. Formuvannia profesiino-terminolohichnoi kompetentnosti maibutnykh bakalavriv ekonomiky v protsesi vyvchennia fakhovykh dystsyplin : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : Vinnytsia, 2015. 20 s.
4. Humeniuk I. M. Formuvannia terminolohichnoi kompetentsii studentiv u konteksti vykladannia dystsypliny "Ukrainska mova (za profesiinym spriamuvanniam). *Osvitnii prostir Ukrainy*. № 2. 2014. S. 38–42.
5. Dziuba M. M. Eponimy v ukrainskii naukovii terminolohii : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : 10.02.01. Lutsk, 2011. 20 s.
6. Dziuba M. M., Malevych L. D. Vykorystannia merezhnykh resursiv dlia formuvannia terminolohichnoi kompetentnosti studentiv nefilolohichnykh spetsialnostei. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. 2020. T. 76 (2). S. 137–151.
7. Diakov A. S., Kyiak T. R., Kudelko Z. B. *Osnovy terminotvorennia*. Kyiv : Academia, 2000. 216 s.
8. Krokmalna H. I. Terminolohichna kompetentnist maibutnykh uchyteliv pochatkovoï shkoly: suchasnyi stan ta shliakhy vdoskonalennia. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriiia pedahohichna*. Vyp. 30. 2016. S. 110–118.
9. Tarasova V. V. Eponimni odynytsi v khimichnii terminosystemi suchasnykh anhliiskoi ta ukrainskoi mov. *Pivdennyi arkhiv. Filolohichni nauky*. Vyp. 79. Kherson. 2019. S. 59–66.
10. Kharchenko I. I. Terminolohichna kompetentnist yak oboviazkovyi skladnyk movno-profesiinoï kultury maibutnykh yurystiv. *Terminolohichnyi visnyk*. Vyp. 2 (2). 2013. S. 176–180.
11. Name_reactions. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Name_reactions.

TARASOVA V. V. *The problem of mutual translation of eponymic terms of the English and Ukrainian languages during students of science teaching.*

The article highlights the problem of the mutual translation correspondence of the terminological units of the English and Ukrainian languages during the formation of the terminological competence of prospective specialists of non-philological profile in Ukrainian higher education institutions. The content of the concept of "terminological competence" as an important component of professional competence is outlined, linguistic and didactic conditions for optimizing the learning process and mastering terminology within the course "English for Specific Purposes" are formulated.

It has been established that differences in the verbalization of the terminological fields of the English and Ukrainian languages arise due to a certain conceptual diversity caused by differences in the stages of development of science and technology in English-speaking countries and Ukraine. This determines the existence of ethnospecific vocabulary (mainly eponymous terms) in the English and Ukrainian languages. Such vocabulary is the main problem of translation.

The main difficulties of translation are identified and the nature of the translation correspondence of the terminological lexicon of the English and Ukrainian languages is clarified; typical ways and techniques of translating English terms that do not yet have translation counterparts in the Ukrainian language are defined; the level of mutual translation correspondence of English and Ukrainian terminological vocabulary with components eponyms was revealed. It has been established that the terminology of natural sciences needs unification and standardization, which should be carried out taking into account both national and international components, as well as a close connection of the studied terminology with the relevant scientific field.

A system of cognitive, training and creative research exercises is proposed, which aim to form the terminological competence of students of non-philology majors of higher education institutions, in particular, solving problem situations that require the search of professional texts, their evaluation, creative use, translation and comparison of Ukrainian scientific terms with counterparts from other languages, which will ensure effective professional activity.

Key words: *terminological competence, terminology, term, eponym, mutual translation correspondence, ethnospecific lexicon, lacunae, reciprocal equivalents, descriptive translation.*